

IL-BELT

VICTORIA

RIVISTA MAHRUĞA MILL-PARROCCA TA' SAN ĠORġ — GHAWDEX

Jannar - Frar 1991

Nru. 58

Il-Kelma ta' l-Arcipriet

MA NISTAX.....

Nghidu hafna talb matul il-hajja li Alla jisilfna. Hawn min jitlob hafna. Hawn ohrajin li jitlobu fit. Hawn min jitlob kuljum u sew; u hawn min jitlob għal bżonn, meta tingala' il-htiega. Hawn min jitlob bil-qalb u jkun jaf x'qed jgħid; filwaqt li hawn ohrajin li dak li jgħid I-anqas biss jifhem xi jfisser u x'ikun qed jingħad.

Żgur li kieku kellna nghoddu kemm il-darba nghidu l-Missierna, ma nasluu biex nghidu cifra eżatta. Iżda tajeb li nirriflettu sewwa, jekk dak li nitolbu fil-Missierna, jaqbilx mal-hajja li nkunu qed nghaddu.

◆ Ma nistax nghid "MISSIERNA", jekk ma nhossx li l-bnemin l-ohra kollha huma hut!

◆ Ma nistax nghid "LI INTI FIS-SMEWWIET" jekk naħseb biss fil-hwejjieg ta' l-art u ma nerfax harsti lejn id-din ja perfazzjonijiet divini.

◆ Manistax nghid "JITQADDES ISMEK", jekk ma għandix herqa ghall-glorja t'Alla u jekk l-imgieba tiegħi ma tagħix għieb l-Ismu.

◆ Ma nistax nghid "TİĞI SALTNATEK", jekk m'inix nagħmel hilt kolha biex inhaffet il-miġja tas-Saltna t'Alla u jekk qiegħed inħallat din is-saltna mas-suċċessi tad-dinija.

◆ Manistax nghid "IKUN LI TRID INT", jekk m'inix lest li nwettaq ir-rieda t'Alla, anke meta din ma toghġobnix.

◆ Ma nistax nghid "HOBZNA TA' KULJUM, AGHTINA LLUM", jekk ma niftakar li dak kollu li għandi ġej minn Alla.

◆ Ma nistax nghid "AHFRILNA DNUBIETNA" jekk inzomm f'qalbi u m'inix lest li naħfer dejjem u lil-kulhadd.

◆ Ma nistax nghid "LA DDAHHALLNIEX FIT-TIGRIB", jekk infittek b'ghajnejja magħluqa l-okkażzjoni tad-dnub.

◆ Ma nistax nghid "EMLISNA MID-DENI", jekk ma' inix lest niġġieled kontra kull hażen li nara madwari.

◆ Ma nistax nghid "AMEN", jekk jiena ma nagħmlu dan kollu li semmejt hawn fuq.

Quddiem din is-sitwazzjoni hemm żball li faċċi naqgħu fi: ix-xitan jgħidlin: "Mela titlob xejn!" Ma nhallu li jidħak bina. Għandna bżonhu t-talb, mingħajru ma ahna xejn. Imma naraw li nitolbu sew, nifluu dak li qed nitolbu, u nghixu ta' l-kuljum it-talb tagħha.

IL-BELT**VICTORIA****RIVISTA TA' KULL XAHREJN**

Uttieċċu Editoriali:

Centru Parrokkjali San Gorġ
Triq il-Karităt, Victoria, Ghawdex.
Tel: 556377

Membri Ġodda fli-Komunita' Parrokkjalli:-

- 30-12-90: ANNA MARIE, bint John Tabone u Carmen nee' Vella.
 12-1-91: MARTHESE bint George Cini u Maria Regina nee' Tabone.
 26-1-91: NICOLE' bint Joseph Borg u Lucy nee' Grima.
 27-1-91: RAIFFA MARIE bint Raymond Attard u M'Rose Grech.
 3-2-91: ANTHEA bint Joseph Saliba u Elizabeth Apap.

Marru Jinghaqudu ma' Kristu Rxuxtat:-

- 15-1-91: Mara Antonia Sacco.
 25-1-91: Katerina Bartolo.
 6-2-91: Gużepp Mercieca. 9-2-91: Anthony Borg

Eżercizzi Spiritwali '91**Għall-KOPPJI MIŻŻEWGA**

Mit-Tnejn 25 ta' Frar sal-Ġimgha 1 ta' Marzu
Predikatur: Patri ELIJA VELLA OFM Konv.
Hin: Fis-7.00p.m.

N.B. Ikuun hemm min jieħu hsieb it-tfal flic-Čentru

Għall-KULLHADD

Mit-Tnejn 4 ta' Marzu sal-Ġimgha 8 ta' Marzu
Predikatur: Fr. JOE SALIBA OFM Kapp.
Hin: Fis-1.45p.m.

Għaż-ŻGHA ŻAGħġ

Mit-Tnejn 4 ta' Marzu sal-Ġimgha 8 ta' Marzu
Predikatur: Fr. Paul Chetcuti S.J.
Hin: Fis-7.00p.m.

Minnijiet tal-Quddies fil-Għaxija:

Matul il-Ġimgha: Fil-5.00p.m. u fis-6.30p.m.
Hdud u Festi: Fil-4.00p.m. u fil-5.30p.m.

Minn Hadd Il-Ġħid 31 ta' Marzu**Fl-İlgħaxja Jisru hekk:**

Matul il-Ġimgha: Fil-5.30p.m. u fis-7.00p.m.
Hdud u Festi: Fil-5.00p.m. u fis-6.30p.m.

editorjal**Meħtieġ Xogħol Kbir ta' Restawr**

Il-Bažilika tagħna hadet l-inizjattiva li ggħib minn barra minn Malta żewġ restawraturi biex jagħmlu studju fuq xi kwadri li jinsabu fil-Bažilika jew fis-sagresti. Dawn ir-restawraturi gew wara, li waqt il-ġbid tar-rittri għall-kteb Gozo - The Roots of an Island' innatnajha li hemm xi kwadri li għandhom bżonn kbir ta' restawr.

Għalhekk xi xħur ilu kellna foxta lili Sandra Pessu u lili Francesca Maletto li huma żewġ restawraturi minn Ruma u dawn sakemm danu hawn għamlu studju fuq disa' kwadri. Naturalment wara dan ix-xogħol f'Għawdex, ix-xogħol tkompli ġewwa Ruma sakemm tiesta rapport dettaljal dwar disa' kwadri li għandhom bżonn restawr. Dan ir-rapport ġie studjat mill-Kapitolu u mill-Presbyterian u ġie deċiż li tingħata preferenza lill-kwadru ta' l-Erweħ tal-Purgatorju li qiegħed fil-Bažilika u li huwa xogħol tal-maghħraf pittur Mattia Preti. Biex isir dan ix-xogħol ta' restawr fuq il-kwadru ta' l-Erweħ tiegħi tħalli.

Naturalment waħedha ma nasiex u għalhekk ukoll il-Kumitat Storiku Kulturali qed jieħu l-inizjattiva li jipprova jiġib orkekk fondi għal dan u l-iskop. Il-quddiem ser tigħi m'habbra attivita' mhux tas-soltu bil-ghan li tingħabar is-somma meħtieġa biex il-kwadru ta' l-Erweħ tiegħi jaqgħid dawk il-kuluri sbiek li biex żejnu Mattia Preti.

Inħossu li l-I-Komunita' Parrokkjali kollha għandha tappoġġja proġett bhal dan. Veru li hija haġa sabieha li jsiru opri ġodda iż-żda huwa wkoll importanti li nieħdu hsieb dak il-wirt artistiku li hal-lewla missierijietna.

Donazzjonijiet għar-Rivista:

Mr. Guido Lanfranco Lm̊i
George Cremona (USA) 25 US \$
Giġi Said (Aust.) 50 Aust. \$
Nick Gatt (Kanada) 20 Can. \$
Emanuel Attard (Aust.) 20 Aust. \$
Rev. George Brincat (U.S.) 40 US \$

HABIB, x'tiehu billi tidgħi? Tahseb li b'hekk sa-tieħu raġun? Id-dagħha jżebelhek u jbaxxik.

RUKNA
GHAT-
TAL

Għeżeż tħal

Kif intom? Nistħajjilkom qed tghiduli f'qalbkom li għadkom ghajjeni minn-eż-żejjant ta' nofs issena. Għadkom ghajjeni bl-isstudju li għalli fuq il-ġarbi. Jieni neħlu gost nismagħkhom tghidu li isstudja fu hafna u għall-kull sforz biex tħarru tajeb. U, wara kolloks, nispera li mortu tajeb u kelkom riżultati li ssodis far il-kollom, lill-għallieha u lill-ġenituri taqiegħkom!

Kont se ninsa nsemmielkom li
wara I-eżamiijet kellkom il-vaqanzu

tal-Karnival li setghu iservukom mhux biss ta' mistrieh, imma wkoll ta' divertiment. Għandhi naħseb li ikoll kemm intom, xi fit jewi qas, tħallu, eh! U min ja f kemm iż-żgħix nies, ghax wiċċkom kien mgħottxi sewwa u hadd ma seta' jagħraf kom! U l'ak b'għad lu jkun qiegħi tħalli, jekk mhux ukoll id-ixi qidha! Kelma hażina!

U la semmejna l-klejma hažin, nixtieq nghidilkom storja čkejkna, dwar dan il-vizzu ikrah, ghax mhux darba jew tnejn smajt klem hažin tiereá minn fomm xi tifal bhalkom.

Derba kien hemm missier li kien i hobb jidgha hafna. Ghal kull haġa ta' xejn jitilghlu u erhilu jitkelmen pastaż u hażin. Ma kienx jistħi jew ġibża' jsemmi għalhejha l-Isem t'Alla u tal-Madonna. It-tifel tiegħu, li kellu madwar ghaxar snin, ma kienx jifflah jisimfhu jgħid kieni mhux xieraq li joffindu illi Alla. U haseb biex jaqgħiż lezzjoni.

Darba, dan it-tifel iddawwar ma mar lura d-dar mill-iskola għal t'apposta. Meta nduna b'dan, missieu qabadjirrabja u jidgħi kemm jifla. F'din is-sura sabu t-tifel meta wasal id-dar xi nofs siegha aktar tard mis-soltu.

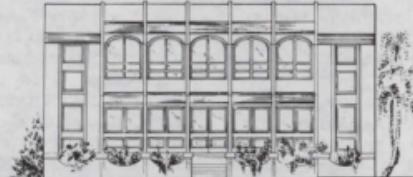
It-tifel mar quddiem missieru, newwillu biċċa zokk ta' siġra li kien ġabbar mit-triq, waqt iqlahu: "Hawn, pa, hu dan iz-zokk u sawwati bii kemm tifla, izda tkasbarx I-Israfil Allā!" Għal dan il-kliem, il-missier waqaf issummat, imriegħex. Il-lezzjoni kien hadha.

Tfal, għandkom il-hila tagħmlu bhal djan it-tifel u ssikklu lill min tisimgħu jidgħi, kemm jekk ikun tifel jew tħla bhalkom, kemm jekk ikun kbir? Nittama li īva. Imma rrid nittama wkoll li ma tkunux intom li thallu johroq minn fommekom kliem mhux xieraq, għax inkella tkunu intom li jkun jistħoqqil kom ġanċ-

Tata' Iz-Ziju PEPPPI

Ftuħ taċ-Ċentru ta' Kana f'Għawdex

Il-Banda Cittadina La Stella nhar il-Hadd 13 ta' Jannar għiet mistiedna tieku sehem fil-festi li - Moviment ta' K a n n a f' Għawdex organizza blex jiċċelebra l-inawgurazzjoni uffiċċajli taċ-ċentru ġidid tieghu fil-belt Victoria, "Istitut Família Gwanni Pawlu II". Ghall-okkażjoni i-Banda għamlet marċi tal-Trin ir-Repubblika su qiegħid.

iċ-ċentru fejn il-Banda laqgħat bid-daqq tagħha l-għadd ta' mistednin

distinti li attendew għal dan il-iftu, fosthom il-President ta' Malta Dr Ċensu Tabone u I-Isqof t'Għawdex Mons Nikol Cauchi.

Is-sehem tal-Banda La Stella f'din l-okkażjoni nghata bla ebda rikompens bhala turija ta' rikonoxximent l-İll-Moviment ta'

Kana għal-ġid bla
qies li dan
qiegħed iwttaq
fost il-familij
Għawdin. Ta'
min ifakkar li 10
senin ilu l-Banda
La Stella kienet l-
unika Banda li
hadet sehem fil-
festi l-I-Moviment organizza
fl-
okkajjoni taqtiegħid tal-Ewwel
Gebla ta' dan l-Istitut mill-Kardinal
Thomas O'Fiaich.

SPECIALLY FOR GOZO

STARTING SOON

**For Further
information contact:**

Gozo: 556256/551004
Malta: 450489
319228 / 413260
246509

**Modelling Course by MODELLE INT.
Flower Arrangement Course
by RONFLEUR**

at THE ASTRA THEATRE COMPLEX

IL- 'LADIES SOCIETY ' U L-HIDMA TAGHHA

Wahda mill-għaqdiet imwaqqfa fi ħdan il-Komunita' Parrokkjali ta' San Gorg hija l-'LADIES SOCIETY'. Hijha għaqda mmexxija minn Kumitat habrieki tassew li jiṭaqqa' regolament almen - darba fix-xahar biex jorganizza aktivitajiet b'rīżq il-Bażilika u l-Komunita' Parrokkjali tagħha.

Din i-ghaqda issa lha mwaqqfa madwar tmien sni u l-Kumitat prezentementi hu mgħaml minn: Giorgina Cassar, President; Antionette Frendo, Vice-President; Antionette Azzopardi, Segretarja; Tarcisia Mizzi, Teżoriera, Rożina Scicluna, Ass-Segretarja; u Vitorina Borg, Carmen Cassar, Rita Ellis, Carmen Frendo, Doris Mizzi u Carmelina Pace, Membri.

Fost l-aktivitajiet prinċipali tal- 'LADIES SOCIETY', insibu l-organizzazzjoni ta' l-ikla festiva ta' Jum San Gorg li ssir fil-Hadd li jkun l-eqrebb lejn it-23 ta' April; il-Bazaar tal-Millied u l-Għid b'rīżq il-Bażilika u ghaddha pellegrinaggi, u hargiet kulturali u rikreattivi l-Għawdex u l'Malta. Il-membri wkoll jghinu fil-htiġiġiet ta' hija u tindif fil-Bażilika u jaġħtu wkoll il-kontribut tagħhom favur il-promozzjoni umana speċjalment b'kooperazzjoni mas-Segretarja Djoċesana li hemm apposta.

S'issa l-'LADIES SOCIETY' diġi rregalat diversi opri lill-Bażilika, fosthom settiġiet ta' pjaneti gotiči u pjaneti

Is-sett għandieri taċ-ċeramika fuq l-altar maġġur.

Il-Kumitat tal-Ladies Society flimkien ma' Mons Arcipriest u Rev. Dr. G. Farrugia, Direttur Spiritwali

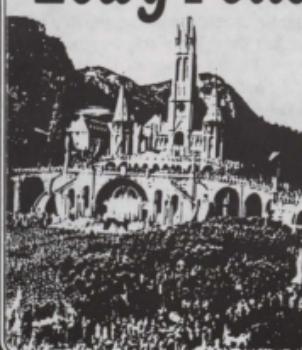
singoli għas-servizz liturgiku. Dan l-ahħar i-ghaqda rregalat ukoll sett ta' sitt għandieri u kurċifiss artistiċi magħmulin miċ-ċeramika.

Bhalissa, kif ġa huwa magħruf din l-ghaqda qed tiġi bor fondi għal opa kbira u meħtieġa: sett ta' pjaneti gotiči ta' lejn ahmar li jkunu jixxru fil-liturgija solemni li ssir fil-Bażilika f'gieh San Gorg u t-ifkirkiet solemni oħra. Prezentement qed issi l-hidma sabiex jinglieb id-drapp għal t'apposta minn barra.

Mons. Arcipriest għandu hafna għal qalbu din l-ghaqda u ġieggiġha biex tkompli l-hidma siewja tagħha fil-qasam kulturali u spiritwali tal-komunita' parrokkjali tagħha. Huwa jixtiequ koll li tkompli fl-ghadha u għalhekk jistieden lil dawk it-tfajjjet u nisa kollha li jaħsbu li jistgħu jaġħdu sehemhom fi ħdan dan u il-grupp sabiex jersu u jooffru skond ma jistgħu.

J'Alla l-'LADIES SOCIETY' tkompli bl-aktivita' tagħha u tkompli ssib il-kooperazzjoni fil-hidma tagħha fost il-membri kollha tal-Komunita' Parrokkjali tagħha.

Żewġ Pellegrinaggi għal Lourdes organizzati mill-Bażilika ta' San Gorg

1. Mid-29 ta' Lulju sa 1-1 t'Awissu 1991
2. Mid-19 ta' Awissu sat-22 ta' Awissu '91

ERBAT IJIEM "FULL BOARD" B'SERVIZZ TA'
DIRETTUR SPIRITWALI U TOUR LEADER

- Il-Prezz jithabbar 'l quddiem -

BAGA' BISS FTIT POSTIJIET

AIDS - Il-Marda Qerrieda

L-ewwel darba li smajna fuq din il-marda kien fl-1981, meta fl-Amerika ġew rappurtati l-ewwel kaži ta' marda ġidha, ġidha għażi dak li l-morda b'din il-mard ġarbu ma kienux jiftitjaw fi stampa ta' xi marda li konna natu bila. Naturalment tqanqlet hafna herqa u kurzija qab ix-xjenżat li ma damux wiśq ma skoprew il-virus li jikkäġuna din-il-marda. Difatti kien sentejn wara, fl-1983, meta fl-Institut Pasteur f'Parigi, ġie identifikat il-virus tal-Aids.

L-Aids hi mard li jittieħed. Tista tittieħed minn tlett fonti principali:

(1) Kuntatt sesswali ma persuna li għandha fid-demm il-mikrobu tal-Aids jew li hi marida bl-Aids. Qiegħed naghmel din id-differenza għax jaċċistu kaži ta' nies li għalkemm jidher f'sahħithom u jidher donnhom ma humiex morda, iżda go demmhom hemm jiġi l-virus tal-Aids. B'kuntatt sesswali nifhmu kwalunkwe forma ta' relazzjoni sesswali ma persuna ta' sess divers jew inkella tal-istess sess (omosesswali). Nahseb ma hemmx bżonnha l-ebda spiegazzjoni meta nghid li l-vizzu fis-sess hu kawża ikbar ta' infekzjoni bl-Aids minn relazzjoni sesswali normali (sittendi dejjem ma persuna bil-mikrobu tal-Aids).

(2) It-tieni metodu kif tittieħed din il-mard hi permezz ta' demm infattet. Hemm żewġ metod kif dan jista jiġi:

{a} id-drogati (drug-users). Tnejeb li wieħed jara x'jiġi hawn. Bniedem li jieħu d-droga jimgħali s-siringab b'soluzzjoni ta' droga, per eżempju eroina. Jinjetta hu stess l-eroina go wahda mill-vini ta' għismu, generalment l-dawk ta' idej jew ta' madwar il-minkeb. Haġa naturali, il-labra tas-siringat kunk ġo vina, utkun tmiss mad-demm ta' individwu, xhix dan ikun qiegħed jinjetta l-eroina go filha. Xhix jinjetta kollo, hu joħroq is-siringa bil-labru mċappsa bid-demm magħha, mill-vina. Hu mbagħad jaġħi l-istess siringa lil sieħbu, li jerġa jimgħali b'soluzzjoni ta' eroina u jinjetta f'vina oħra ta' għismu. Bhal ma ġħid il-labru tkun diġa mċappsa bid-demm ta' l-ewwel persuna u l-istess labra issa ddahlet fil-vina tat-tieni individwu. Jekk l-ewwel persuna kellha l-Aids, permezz tal-labru mċappsa bid-demm. il-virus sa jittieħed mill-ewwel għat-tieni persuna. Sfortunatament, dan il-metodu ta' infekzjoni hu wieħed mill-izżejjed kommu ni-fid-dinja.

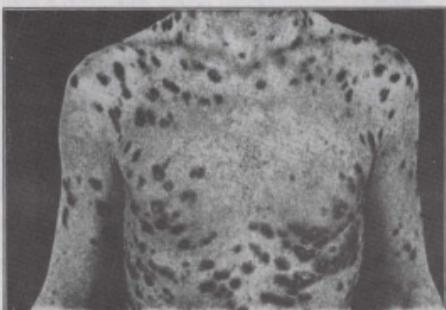
{b} Mod iehor kif wieħed il-aqqat l-Aids, permezz ta' demm infattet, hu billi jirċievi trasfużjoni ta' demm meħud minn bniedem li għandha l-mard ġiġi. Bhal ma ġa għid qabel, jaċċistu nies f'sahħithom mingħajr sinjalji ta' mard, li għandhom ġo demmhom il-virus tal-Aids. Tant huma f'sahħithom li jistgħu jaġħu d-demm. U hawn hi l-problema. Jekk wieħed ma jittestjax id-demm għall-Aids (HIV-test), faċċi hafna li bniedem jaġi mogħi d-demm ta' bniedem bl-Aids. Nitiegħ hawn nispiegħi ruħi sew biex inserrah l-ir-ju. F'Malta bniedem imur biex jaġħid d-demm. Jiġi mistoqxi mit-tabib jekki kellux xi kuntatti ma nies ta' valuri moralji dubbjusi. Nies bhal dawn ma jaċċettawhomx biex jaġħu d-demm, imbagħad jaġi sottostpost għal HIV-test - it-test tal-Aids. Jekk it-test hu positiv, ma jistax jingħata d-

demm ta' dan id-donor; għal kuntrarju jekk id-donor hu HIV-negative, allura jista jaġħi d-demm. B'hekk anki dak

kiltba ta'
Dr. E. RAPA M.D.

li forsi ikun għideb u ma qalx il-verita shieħa, issa permess tal-HIV-test, jekk għand I-Aids, se jinqabu, u demme ma għux se jiġi mogħiġ-ġħażu-trasfużjoni. Jingħata biss demm ta' nies li huma HIV-negative. Din hi s-sistema li tħaddiem f'pajjiżna u hi s-sistema użata fil-pajjiżi progressivi kollha tad-dinja bħal-Istat Uniti, I-Ingilterra u l-Itala. Iżda — u dan hu importanti hafna — ma għix s-sistema wżata fil-pajjiżi sott sviluppati tal-Asja, tal-Afrika u tal-amerika Latina. Hawn id-demm mhux fl-isptarijiet kollha jaġi testjat kontra l-Aids qabel ma jiġi mogħi l-persuni oħra. U għalhekk jaċċisti riskon konsiderevoli li wieħed jieħu l-mard tal-Aids b'hekk. Għalhekk min imur l'dawn il-pajjiżi għal holidays, business, social work, ecc., nagħthi parix bieq qabel ma jsiefer għal dawn il-postijiet, jaġħmel check-up intensiv li ja m̄urx ikollu per eżempju xi barxa fl-istonku li tista' tintaqgħi għal-hafna, u allura jittieħed li spstar fejn se jaġħi demm li jista ma jkunx HIV-tested. Nawgura wkoll lill dawn in-nies li inqas ikollhom xi accidents koroh jew xi emoragijsa qawwija għal istess raġuni.

(3) It-tielet mod kif wieħed jieħu l-Aids hu l-kas ta'

Gisem imteħħba bil-marki ta' l-AIDS

tarbija li tista tlaqqat l-Aids minn għandha omm marida jew imniġġsa bl-Aids. Dan jista jiġi waqt it-tqalha, waqt it-twidiel jew inkella bili l-omm imniġġsa treddha t-tarbija. Nafu li l-Aids jittieħed mill-halib tas-sider.

Blex ma jittieħidx l-Aids: L-Aids ma jittieħidx b'kuntatti soċċiali; jekk wieħed jieħu b'id haddiehor jew ibusu b'mod każwali, dan ma jittieħidx bl-Aids allavaljal-l-personal-oħra tkun imniġġsa. L-Aids ma jittieħidx jekk wieħed juża kamra tal-banju, shower, toilet, swimming-pool jew restaurant li qabel kien għie wżaq minn bniedem bl-Aids. L-Aids ma jittieħidx jekk wieħed dahal jixtri ġo hanut fejn hemm bniedem bl-Aids; l-inqas sa fejn nafu sa issa ma jittieħed bin-nemus allavalja dan jiggħid u jista johroq xi qatra demm.

L-Aids bhala marda: Tnejeb li wieħed ikun ja xfiski ja haġa

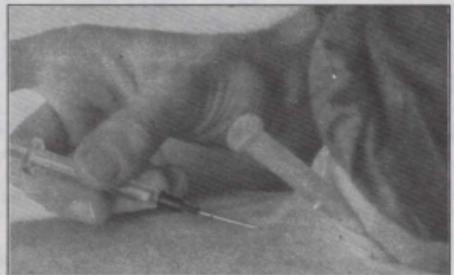
dwar l-iżvilupp ta' din il-marda. Għandha persuna li thobbi is-sess u tagħmel xi skappatura ma xi persuna oħra, u tlaqqat il-virus tal-Aids. Rari ħafna li meta persuna tlaqqat il-virus, ikollha xi sintomi; generalment ma thoss xejn u ma tħalli xejn dak il-hin. Mhux biss iżda l-persuna tibqa' f'sahħiha għal perjodu twil ta' żmien għalkemm imnigħġa bl-Aids u għandha l-virus go fiha. Tiekol bl-apptit, ma jkolliekk deni, ikollha s-saħħha, insomma normali bhal kwalunkwe persuna normali oħra. Iżda (1) it-test tal-Aids ta' din il-persuna johroq positiv wara xi tlett xhur, jekk tistestjah u allura ma tistax tagħti demm, (2) persuna bhal din, allawjal f'sahħiha, jekk ikollha s-sess ma persuna oħra, ha tagħti l-Aids lit-tieni persuna. Għaliex k-l-apparanza tqarraq inkwantu tal-Aids. Wara żmien incert tibda toħroġ il-marda. Jonqos l-apptit, jittu d-den li ma jinzel b'xejn, il-marid jonqos ħafna mill-pis, taqbdu diarrhoea qawwija, jitilgu ħafna glandoli u jitfaċċaw marki koroh fil-għida u fil-halq, Jibda jnien fit-tit. Jixxarrab ħafna bi-ghara. Kultant ikarha ħafna biex imtu. Il-mewt tiġi jew b'infezzjoni fil-pulmu jew inkella b'forma aggressiva ta' cancer. Sa issa ma hemm l-ebda medicina li tikkura l-Aids, u l-inqas ma ġie sviluppatt xi tilqim biex jekk tieħdu, jipprotegik kontra l-Aids. Qiegħed isir ħafna studju dwar dan, u anki qiegħdin jintużaw xi medicieni, pero sa issa dawn il-medicieni ma jfjequk mill-Aids, iżda jew itawlu biss iż-żmien li l-bniedem jagħmel f'sahħiha qabel ma toħroġ il-mard inkwantu jaġħidha.

X'Inni l-pożiżżjoni preżenti hawn Malta: Skond l-Uffiċċju Ċentrali tal-İstatistika ta' Malta, in-numru ta' kaži ta' Aids irrapportati hawn Malta sal-31 ta' Dicembru 1988 kien hekk:

1986 Kaži godda 5 - Mwiet 4

1987 Kaži godda 2 - Mwiet 2

1988 Kaži godda 8 - Mwiet 5

Minhabba kunsiderni minnha, ma hux magħruf in-numru ta' kaži jippeffettati bil-mard tal-Aids, iżda li l-mard tkun ghada ma harġitx (HIV+).

Importanti:

(1) Is-sess għandu jkun ristrett dejjem għal sieħba waħda li din skond ir-religjon tagħna, għandha tkun markek.

(2) Tehux injections tad-droga, u jekk sa kemm taqtä d-droga, trid bil-fors tinjietta lilek innifsek, uża siringu personali tiegħi u qatt ittihom li ħaddieħor.

(3) Emmen fil-principji u fil-valuri tal-hajja. Is-sess hu don ta' Alla. Il-condom li wieħed jista jużà biex ma jlaqqat l-Aids waqt relazzjoni sesswali ma minn ta斧u, jindika li int immatur u li ma għandekx principji nsara.

(4) Inhennu għal minn hu marid bl-Aids u nghanuh komm nistgħu waqt li nissal vagwardjaw saħħitna. Il-Papa il-Amerika bies tifel bl-Aids. Dan ifisser li l-morda bl-Aids xorta għadhom ḥutna, u għandha nibqgħu nirrispettawhom bhala ḥutna waqt Hajjithom u nitolbu għaliex wara mewħthom. Ghax l-Aids ma hix flagħell mibghut minn Alla, iżda challenge ggid li l-bniedem, jekk jitlob li Alla u jagħmel il-meżzi, zġur li jehles minnha.

IL-ĞIMGħA MQADDSA FIL-PARROCCA TAGħNA

Il-Ğimħa Mqaddsa fil-Bažilika tagħna hija wahda mill-ġimħaq li iktar attiv. Apparti l-funzjonijiet liturgiċi li jsiru bis-sollenni kollha minn Hadd il-Palm sa l-Għid il-Kbir, ikollna wkoll hidma kbira li jidhol għal-jnejha l-Kumitat-tal-Ğimħa l-Kbira mwaqqaf għal dan il-ġhan fil-Bažilika tagħna. Bil-hidma ta' dan il-Kumitat inbeda l-proġġetti li jsiru bradelli ġodda għall-istawwi tal-Ğimħa l-Kbira. Din is-sena dan il-proġġetti ser jiġi fit-tiġiem tiegħi billi ser isiru l-bradelli li għad-fadal bil-ghajnejha ta' diversi benefatturi ġorġjan. Dawn il-bradelli li ser isiru ser ikunu fuq l-istess disinn ta' l-oħrajn u qed

jinhadmu minn Joseph Attard Sillato mill-Belt Victoria.

Nieħdu din l-okkażżjoni biex nirringrazzjaw lill-membri kolha tal-Kumitat tal-Ğimħa l-Kbira għall-hidma li humajjewtu matul is-sena kollha, imma b'mod speċjali matul ir-Randau u l-Ğimħa Mqaddsa. Nixtiequ wkoll ningħaqdu mal-Kumitat biex meta jingħata l-avviż biex issir il-kitba għall-purċijsjoni minn ikun ser jieħussehem imur jinkiteb fil-granet u hinnej li jistabbilixxi l-Kumitat. Tajjeb ukoll inheġġu lill-kulhadd biex il-hwejjeg tal-purċijsjoni nieħdu tħsiebhom u nirritor-nawhom nodfa fil-hin.

Riflessjonijiet minn fuq il-Front

Matul il-granet tan-Novena tal-Milled li ghadda, I-Parroċċa tagħna hejjiet sett ta' riflessjonijiet sabiex tghin lill-membri tal-komunita' parrokkjali jidhejjew sewwa għall-Festa tal-Milled. Waħda minn dawn ir-riflessonijiet kienet dwar *Suldat Jistenna* I-gwerra fil-Golf Għarbi. Minhabba l-attwalita' ta' din il-gwerra li tħalls għaddejja, hassejha li tkun haġa ta{jba li nō ġibha hawnhekk din ir-riflessioni.

O Gesu' čejkjen tarbija: din is-sena l-Milied ser nghaddih il-bogħod minn arti, minn dari, il-bogħod minn marti u uledi; il-bogħod minn kollox, il-bogħod minn kultħadd. Milied f'deżer: fejn ir-ramel jikwi ta' nosi in-nhar jingħaqad mal-ikħal nira tas-sema: Milied nistenna l-amar tal-ġlied. Milied li jgħagni nifhem xi fit-kemm hi sabiha l-paci, kemm hu prezziuż is-silem.

X'differenza mid-daqq hlejju ta' għanġiet tal-milied: hawnhekk jinstema' kontinwament it-tfaqqiegħ tal-bombi, u tkarvit ta' ajrupli qerrieda li mīmlja azzar u nien jobżu fuq l-art ta' taht it-toqol qerriedit tagħhom; mingħajr ma joqgħodu ġħablu mohħhom jekk hux ser jaqgħu fuq art mogħxa, jew inkella fuq kamp ta' refuġiati mġewwa. U jiżiरgu gerda u dmija kullimkien.

Hemm dhaħen telgħin mill-bogħod: mhux duħħan ta' qastan jinhema iżda bjar taž-żejt jaqbd u jheġġu u joholqu paniku kullimkien. F'idejja m'għandix tiżżej tal-Christmas Tree iżda bajjunetta mikxuha, mnaddfa, bil-lest, biex jekk l-għadu jersaq lejja jien nisxa li dak bniendem bħali u ninfdū u ntemmlu hajtu. Qabel ma itemm dik tiegħi.

Jinstama' lehen tiela minn wara l-gholja: mhux il-leħen ta' tħali ferħana li jkantaw flimkien "Ninni la tibkix iżjed", idha bikja ta' tifla ċekjna li tifdex lill-omma u ma ssibbiex, għax matul il-lejli xi hadd hadhiex minn hdejjha biex qatt iktar ma tersaq lejha. Fil-bogħod jidher leħħiġi ta' dawl: le mhux id-dawl itepet tas-sigħar tal-milied mizgħuda b'rígali, idha spotlights għarrieuxa u bombi għerriedha li qed jaqgħim lu minn nies hija, katalva deejima.

U meta twelidi int, O Gesu', I-Anġli kantaw "Paċi fl-art lill-bnedmin ta' Rieda taħbi". Iva, O Gesu' ċeikjek tarbijja, int gibtilna l-paċi, iżda ahna l-bnedmin ta' din id-dinja għandna haġa importanti nieqsa: għandha nuqqas ta' rieda taħbi. Dan nitolbok, il-lejla, O Gesu' ċeikjek tarbijja aqgħiha din ir-rieda taħbi li inti trid tara fina: Aghmel li ikoll nifhem lu jekk irridu l-paċi, irridu nahdmu għaliha, mhux bit-tpaċċi, iżda bil-fatti: billi l-ewwel nett inkunu paċi miegħek, paċi magħna nfusna, u paċi ma' dawk ta' madwarha. Hekk biss il-paċi terġa ssaltan fuq il-bniediem. Hekk biss dak il-ferri tal-Milied li nhassse eftija sena illu fuq l-ġħar ta' Bieżeppen qħad jerċix issaltan fil-olub tal-bnedmin kollha:

Aghmel O Gesu', li ikoll nifhmu li aħna uled ta' l-istess Missier; ikoll ahwa tiegħek, għax int Huna l-Kbir, ikoll uled Ommok Marija u allura nħabirku biex ikoll kemm aħna nkunu bennejha tal-paci.

L-Ikla Tradizzjonal tas-Socjeta' "La Stella"

L-ewwel attivita' soċċiali organizzata mis-Soċ. Fil. La Stella għas-sena l-ġidda kienet ikla mogħtija mid-direzzjoni b'rīq il-membri kollha mseħbin f'din l-Għaqda Mużikali. L-Ikla, li tingħata ta' kull sena f'dan id-ż-żmejn bħala rikonoximent tax-xogħol diziżerassat li jwettqu l-membri matul is-sena, inżammet fil-Penelope Restaurant tal-Hotel Calypso, Marsalforn, nhar il-Hadd 20 ta' Jannar.

Uħud mill-mistiedna tas-Socjeta' La Stella waqt l-ikla .

Mistiedna għal din l-Ikla kien l-bandisti u l-membri tal-Kumitat, il-Management tal-Teatru Astra, il-Group Folkloristiku Astra, l-Astra Tours, l-Astra Dramatic Company u l-Għaqda Zgħażagh La Stella.

Fost dawli preżenti kien hemm Mro Joseph Vella, Surmast-Direttur, Mro John Galea, Asst. Surmast, Dr Joseph Ellis u Dr Eugene Montanaro, President u President Onor, rispettivament, Mons. Salv. Borg, Arcipriest tal-Bażilika ta' San Gorg, u s-Sur Paul M. Cassar, Segretarju Generali tas-Socjeta'.

F'kelmejnej li għamel lejn tmiem l-Ikla, is-Sur Cassar irrifera għar-rwl tas-Socjeta' u l-impenn tagħha biex tippromovi u xxerred it-taghlim tal-mužika u l-kultura. Is-Sur Cassar osserva li anke matul is-sena li għad-diet, is-Socjeta' kompliet tilhaq dan il-ghan permezz tal-kontribut siewi li taw fil-qasam kulturali ta' dawn il-gżejjer kemm il-Banda La Stella kif ukoll it-Teatru Astra. Huwa iżżejjha lis-Surmast-Direttur, lill-Asst. Surmast, il-bandisti, l-uffiċċjalji fid-direzzjoni, lid-diversi taqsimiet imwaqqfa fil-Każin u lill kull min ta-s-sehem tieghu biex isem is-Socjeta' jissokka jgawd i-ł-ogħla ġieħ u unur fost għaqdiet mužikali ohra f'Malta u Ghawdex.

Aktar kmieni dak il-jum saret il-Laqqha Ĝenerali Annwali tas-Socjeta'.

Nanette Tal-Moulin Rouge

Attivita tejżatri olha ghall-Astra Dramatic Company kienet il-kummiexda 'Nanette Tal-Moulin Rouge' ta' George Feydeau, li qiegħi prezenta fit-Teatru Astra nhar is-Sib 15 ta' Dicembru 1990. Il-kummiexja, miżghuda b'għadd ta' sitwazzjonijiet imbarazzanti u sadattant mill-aktar tad-dahk, ipprovied serata tassew divertenti lill-pubbliku Ghawdex. Erbgħa mill-ahjar atturi komiċi tal-palk l-Għawdex, Maria Zammit Borg, Charles Zammit, Monica Attard u Anton said, interpretaw il-partijiet ewlenin. 'Nanette Tal-Moulin Rouge' qiegħi adattat ghall-palk minn Gorg Cini, li anke kellu f'iddej il-produzzjoni u d-direzzjoni tal-kummiexja.

L-atturi tal-Astra Dramatic Company li hadu sehem fil-kummiexja.

Għotja ta' Flus b'rīżq il-Karita'

Il-Kumpless tat-Teatru Astra lejn tmiem is-sena l-ohra kien iċ-ċentru ta' tliet attivitajiet fil-antropiċi li nrāzmu b'rīżq l-istituti orfanatru u l-Għaqda Handikappati Ghawdexin. It-tliet attivitajiet kienu: Maralona ta' Żfin li nżammet fl-Astra Discotheque bil-parteċiopazzjoni tal-Iskola taż-Żfint ta' Tony Laurence, serata tejżatri m'tella' mill-Astra Dramatic Company tad-dramm reliġju 'Maria Goretti', u Maralona ta' Snooker organizzata mill-Għaqda Zgħażagh La Stella u li fiha hadu sehem sitt 'guest players' mil-Lions Club (Malta). Minnawn it-tliet attivitajiet ingabret is-somma sabiha ta' Lm1600.

Għorg Cassar jidher jippreżenta għotja ta' flus l-isem l-Għaqda Zgħażagh La Stella lill-Dun Manwel Curmi, Direttur tal-Għaqda Handikappati Ghawdexin, fi tmiem il-Maralona ta' Snooker.